

של אדם במוזנותיו והשבעת רעבונו וכיסוי מערומיו וגופו, זהו ההכרחי, וכבר הבטיח הבורא ישתבח מזון כל בשר מגדולם ועד קטנם שני נותן לבהמה לחמה, נותן לחם לכל בשר, ונאמר פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. והוא יתברך שמו זן את העולם מקרני רמים ועד ביצי כנים. אבל העולם הבא הוא לזוכים בו במדעים הנכבדים והמעשים הטובים, עם סיוע ה' ישתבח ורחמינו והשגחתו וחסדיו על מי שירצה מעבדיו הצדיקים.

דגנך ותירושך ויצהרך (דברים י. יג)

דגנך. דגן, לשון עדינות ועיבוי. לפי שמאחר שצוברין התבואה ונעשה כרי, ר"ל גבשושית, נקרא דגון. ופעולתו באה לקיום הגוף ולגדלו ולעבודתו ולעשותו עדין הוא על ידי הדגן. ועוד טעם לדגן, שיש בעיקר טבעו נחת לעצמו ולאדם. לעצמו כיצד. כשהאדם זורה את הגורן, הרוח נושא הקשין למרחוק, אבל הפרי נדגן ונצבר ונעשה כרי, ונח זה עם זה. ולאדם, שאם ישאר בלי שיאכל דגן, המרה שיש באדם מעלה חמימות, שאין מי הם יוכל לכבותו. וכשאוכל, מיד המרה נחה והלב נסעד ושקט:

ותירושך. תירוש, על פי שיעור אורך הזמורות, שאין נמצא בכל האילנות ארוך כמו הגפן. ולפיכך נקרא תירוש, מלשון עצי ברושים. והיות והגפן הוא למעלה בארצו יותר מכל העצים, נקרא תירוש. ולרוב חשיבותו שהוא משמח אלדים ואנשים. עם כל זה משפיל עצמו וגדל על פני האדמה. כמו המים שהוא קיום העולם, והולך למקומות השפלים:

ויצהרך. יצהר, לשון אורה, שמאיר מקומות האפלים כשמדליקין ממנו. ומלשון צהרים, שהוא אור השמש, ישנו בראש כל אדם:

ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש (דברים ה. ה)

חטה. נקיה, מלשון חטוי. ונקראת גם כן בר: ושעורה. שיש שיער דבוק בגופה:

וגפן. לשון כנפים, שהוא מיסך על ידי הזמורות כשעושים לו ארים, ויכולים להמשיך הזמורות לכל פן שירצה. שכן כתיב בצל כנפך תסתירני, וכן ובצל כנפך אחסה:

ותאנה. לפי שבעת לקיטת התאנים, מסתובבים מרוח לרוח לראות איה התאנים שנתבשלו. והלשון אנה ואנה. וכן תי"ו של תאנה לשון תן, כלומר שהיא נותנת פריה למשך ששה חדשים. וחז"ל קראו בלשון אורה בתאנים, שהוא לשון ראות. שאינן נלקטים כאחת, ופטורים מן המעשר:

ורמון. הרמון יש בו מבפנים ארבעה חדרים, נעשים בהבדל קליפה דקה. שכן קורין לחדר המקושט ארמון, כמו שיש בפנים הרמון שורות שורות של גרעינים סדורים יפה. ויש ביניהם הפרש מחיצה של קליפה דקה, שכן תרגום ירמיו, יפרשון. ויתרון הנו"ן, ליפוי המילה, כמו ותאמר, (ו)תאמר:

זית שמן. כמה עניינים שייכים לשם זית. שכן נמצא ששמות שאר דברים יחידות, כגון חטה שעורה גפן תאנה רמון דבש, אבל בזית כתיב זית שמן, הוסיף לבאר בשמו שתי מלות. שם זית עניינו לחוד. האחד, שכל עצי פרי עליהם נושרים בימות גשמים, והזית אין עליו נושרים. ולפיכך נקרא זית, שכל זמן שרואים אותו מכירים בו שהוא זה של אתמול ושל שלשום. ועוד שחז"ל קבעו בו כל השעורים בכמות הזית, והוא לשון זה, ר"ל כזה. ולכן הפעול ענינו זה, זית:

(ועדות ביהוסף' למהר"י יצחק הלוי זצ"ל)

מהליכות אבותינו

לרפואה ואריכות ימים ושנים צביה בת שלום למשפחת דנין בשכחע"י

חולמים תורה

חז"ל שאלו, מה ההתפעלות בתשובתו של שלמה המלך להשי"ת כששאלו מה הוא חפץ, חכמה, מלכות או עושר. והשיב חכמה. הרי כל אדם היה משיב כך להשי"ת? ואחד מהתשובות הוא. מפני שכל זה היה בחלום, ר"ל, מי שעונה תשובה כזאת בחלום, זאת אומרת שראשו ומחשבותיו מונחים בחכמה ולא בדברים אחרים. ע"כ. גם בספרי רבותינו נע"ג נמצא בהרבה בחיבוריהם חידושים שנתגלו להם בחלמותם, נעלה אחד מיני רבות המובא בפרשתנו למוהר"ש בדיחי זצ"ל:

והיה עקב. ליל ערב שבת קדש התרנ"ז ליצירה בר"ח לשטרי, ואני ישן בבית כנסת בעיר אלטוילה. והיה בחצי הלילה וארא בחלומי והנה אנחנו מיסבין בסעודת הבקר, אני ואדוני אבא מרי, ובני יוסף. ויאמר אדוני אבי, תאמרו איזה חידוש דברי תורה על השולחן קודם ברכת המזון. אחר כך פתח פיו בני יוסף ודרש זה הפסוק. והיה, ידוע שהוא אותיות הוי"ה ב"ה. והוא שם של רחמים. עקב עם הכולל יעקב אבינו במספר קטן. ולשון עקב שהוא סוף. ור"ל אדם שהוא מזרע יעקב, הקב"ה מרחם עליו, ואפילו בסופו דהיינו במותו, וגם כן אחר מותו ע"ס. ולמה בזכות יעקב, שהוא שלישי לאבות, ולא יצא מזרעו פסול, אברהם יצא ממנו ישמעאל, יצחק יצא ממנו עשו, ולא כן יעקב שהיתה מטתו שלימה. ובה הלשון רמו שלמה המלך ע"ה בכתוב (משלי כב, ד) עקב ענוה יראת ה', נוטריקון ענוה קביעה בתורה, שהיא נקראת יראת ה', שנאמר (תלים יט, י) יראת ה' טהורה וכו'. תשמעון, נוטריקון תשובה, שועה (היינו תפלה), מאה ברכות בכל יום שהם קיום האדם, עשרה קדישים בכל יום, ו' קדושות, ארבע בכל יום, ואחת של מוספין, וביום כפורים של מ"ש ושל נעילה, נאמן בכל דבר. את, אהבת הבריות, תלמוד תורה. כל אלו יהא זהיר לקיימן. וזהו ושמרתם ועשיתם אתם. אז ושמר ה' אלדיך לך וכו', מדה כנגד מדה, עכ"ל החלום.

ואוסיף נופך לענ"ד. תשמעון, אותיות מת נושע. שאפילו אחר מותו הקב"ה מושיעו באותו עולם, ומחיהו לעתיד, שנאמר בעצמות שהחיה יחזקאל (לז, יא) (העצמות היבשות) הנם אומרים יבשו עצמותינו וכו', וחיו ונכנסו לארץ ופרו ורבו. ועל כן אין להתיאש מן הרחמים. עכ"ל.

והלאו ונזכה גם אנו להיות עמלים ומונחים בתורה, שיתגלו לנו חידושי תורה בחלמותנו כאבותינו אכ"ר.

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,

דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,

יפה בת יחיא נהרי ע"ה. תנצב"ה

